

Lausunto

17.11.2020

Asia: VN/23227/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kuluttajansuojalain 7 luvun väliaikaisesta muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriölle

Kiitämme mahdollisuudesta lausua ehdotetun korkokattosäätelyn johdosta (HE luonnos 10.11.2020), vaikka katsommekin varatun vastausajan kohtuuttoman lyhyeksi ja olevan vastoin hyvää lainsäädäntötapaa.

Itse lakiehdotuksen osalta toteamme sen sisältävän edelleen kaikki ne ongelmat, joita nyt voimassa olevan väliaikaisen lain valmisteluvaiheessa Eduskunnan Talousvaliokunnan asiantuntijakuulemisissa esitettiin. Ehdotetun kaltainen korkokattosäätely ei ole tehokas keino kuluttajien yleisen velkaantumiskehityksen kääntämiseksi ja vastuullisen luottottamisen lisäämiseksi. Se tulee sen sijaan edelleen vaikeuttamaan uusien luottojen tarjontaa ja siten kärjistämään jo velkaantuneiden tai muuten taloudellisessa ahdingossa olevien henkilöiden vaikeaa asemaa.

Viime kesänä eduskunta edellytti väliaikaisen korkokaton säätämisen yhteydessä, että valtioneuvosto "...kerää pikaisesti kuluttajaluotoista ja ylivelkaantumisesta kattavan tietopohjan, jonka perusteella pystytään tekemään analyysi ylivelkaantumisen juurisyistä ja korkosäätelyn vaikutuksista sekä tunnistamaan tarkoituksenmukaiset korjaustoimet, mukaan lukien muutokset lainsäädäntöön ja viranomaisten toimivaltuuksiin ja tehtäviin". Nyt esillä oleva HE luonnos ei perusteluidensa osalta näitä edellytyksiä täytä. Korkokaton jatkamisen ehdottaminen HE luonnoksen tavoin on hätäinen ja lähinnä vain poliittisesti motivoitu ratkaisu, joka ei edelleenkään perustu riittävästi tutkittuihin faktoihin.

Se analyysi, joka HE luonnoksen luvussa 2.3.2 "Korkokattosäätelyn vaikutukset ja toimivuus" nyt on, ei täytä kattavan tietopohjan edellytyksiä ja on varsin tarkoitushakuisesti esitetty. Useiden

ulkomaisten luottolaitosten ja muiden luotontarjoajien osuus jää kokonaan huomiomatta, kun vertailupohjana käytetään Suomen Pankin kotimaisten luottolaitosten tilastoja, joissa valtaosa tilastodatan lähettäjästä ovat paikallisia pankkeja, jotka keskittyvät pitkälti vakuudellisiin luottoratkaisuihin. Edellä mainitun lisäksi kyseinen Suomen pankin tilasto sisältää muitakin vakuudettomia luottoja kuin vakuudettomia kulutusluottoja, joita lailla on tarkoitus rajoittaa. Kyseinen tilasto sisältää статистиikkaa mm. autolainoista ja asuntolainojen vakuusvajeellisesta osuudesta johtuen erittäin virheelliseen kuvaan markkinatilanteesta.

Käsityksemme mukaan vakuudettomien kulutusluottojen myöntäminen on pienentynyt alkuvuoteen verrattuna merkittävästi. Tämä vähennys on kohdistunut valtaosin alimpien tuloluokkien edustajiin heidän luotonsaantimahdollisuuksiensa vaikeuduttua korkorajoitusten vuoksi. Parempituloisiin luotonhakijoihin korkokatolla ei juuri ole ollut vaikutusta, he ovat jo aikaisemminkin voineet saada luottoa alle 10 % korolla.

Ottaen huomioon edellä lausutun, emme näe järkeväksi jatkaa korkokattoa, koska se rajoittaa vain alempiin tuloluokkiin kuuluvien henkilöiden luotonsaantia. Korkokatto ei auta koronan vuoksi lomautettuja ja työttömiä selviämään vaikeiden aikojen yli ja pääsemään taas jaloilleen, koska vastuullisen luotonannon säännökset rajoittavat näiden ryhmien osalta luoton myöntämistä. Korkokatto päinvastoin estää näitä henkilöryhmiä saamasta nyt tarvitsemaansa luottoa ja siten vaikeuttaa heidän asemaansa entisestään.

Lainsäädäntömielessä toistuvat väliaikaiset lait korkorajoituksista ja suoramarkkinointikielloista ovat käsityksemme mukaan niin ikään hyvän lainsäädäntötavan vastaisia. Niillä pyritään kiertämään perustuslaillisia ongelmia omaisuudensuojan ja elinkeinonvapauden osalta käyttämällä väliaikaisuutta kriteerinä sille, ettei perustuslainsäätämisyjärjestystä tarvitsisi käyttää. Ylipäättään luottomarkkinoiden rajoittaminen korkokaton turvin on markkinoiden epätervettä ohjaamista ja johtaa pitkällä tähtäimellä toimijoiden harventumiseen ja kilpailun vähenemiseen, mikä lopulta johtaa asiakkaiden näkökulmasta epäedulliseen tilanteeseen.

Kiinnitämme vielä huomiota ehdotetun korkokaton pituuteen, joka on selvästi pidempi kuin muiden liiketoiminta-alojen vastaavanlaiset koronarajoitukset. Myös viimeaikaiset myönteiset rokoteuutiset saattavat helpottaa epidemiasta toipumista aiemmin arvioitua nopeammassa aikataulussa. Ehdotetun väliaikaisen lain rajoituksen voimassaoloaikaa on syytä joka tapauksessa lyhentää, jos korkokatto päätetään saattaa uudelleen voimaan.

RESURS BANK AB SUOMEN SIVULIIKE

Kari Lähteenmäki, Legal Counsel

Antti Lajunen, Manager Consumer Loans

Lähteenmäki Kari
Resurs Bank